

Курбай К. В.
студентка 2-го курсу
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТУРА ЯК ІНСТИТУТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Адвокатура – унікальне явище, це єдина організація, яка виконує державну функцію, але не є державним органом. Саме стан адвокатури є одним з показників розвитку суспільства, адже через адвокатуру держава забезпечує права громадян, хоча впливати на цей інститут вона не може.

Громадянське суспільство – система самостійних і незалежних від держави суспільних інструментів і відносин, що забезпечують умови для реалізації приватних інтересів і потреб індивідів і колективів, для насиченого соціального, культурного і духовного життя, збереження і відтворення накопичених етичних цінностей і передачі від покоління до покоління [1]. Вперше цей термін ввів Аристотель та до XVIII століття термін «громадянське суспільство» вживався, як синонім до слова «держава». Проте з часом прийшло усвідомлення відмінностей громадянського суспільства та державних інститутів.

Прагнення до громадянського суспільства спричинило в кінці XIX-XX ст. модернізацію, переосмислення. Відтоді громадянське суспільство – суспільна мета. Громадянське суспільство охоплює безліч сфер: освіти, культури, моральних, економічних, політичних відносин, ЗМІ, підприємництво. Беззаперечним є зв'язок громадянського суспільства з правовою державою, адже правова держава повинна визначити права і обов'язки громадян, закріпити та захищати їх. Адвокатура виступає тим об'єктом, що підпадає під це нормування, і також є суб'єктом, що функціонує на користь громадянського суспільства.

Крім того, згідно Конституції України кожен має право на юридичний захист. Зокрема, після судової реформи 2016 року розділ VIII «Правосуддя» було доповнено ст.131-2: «Для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Незалежність адвокатури гарантується. Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом» [2]. Крім того, на конституційному рівні було надано виключно адвокату можливість здійснювати представництво особи в суді.

Щодо ролі адвокатури в суспільстві та державі, то деякі вчені вважають, що адвокатура – незалежний від держави інститут. В адвокатурі немає сили примусу, а засобами впливу виступають: моральний авторитет, знання про суспільну поведінку індивідів, колективу чи організації.

Адвокатура може повноцінно існувати в суспільстві, де є підприємці. Адже саме вони найбільше зацікавлені в правовому захисті. Зв'язок

підприємництва і адвокатури впливає із простого спостереження, підприємець – особа, яка повинна боротися не тільки на арені ринку, але й в суді. Тому очевидно, що існування адвокатури напряму пов'язане з підприємцями. Отже, не тільки адвокатура захищає підприємців, але і вони адвокатуру.

Громадянське суспільство сприяє виникненню та розвитку адвокатури. Верховенство права спричиняє потребу функціонування адвокатури, задля встановлення та захисту прав суспільства.

На думку вітчизняної дослідниці А. Козьм'яних, адвокатура є незалежним інститутом громадянського суспільства, публічною корпорацією професійних юристів, яка покликана брати участь у здійсненні правосуддя і надавати на професійній основі кваліфіковану правову допомогу, виконуючи покладену на неї публічно-правову функцію – контроль за дотриманням державою гарантій прав і свобод людини і громадянина [3].

До того ж, при розгляді та вирішенні справи в адвокатури є не лише приватний інтерес – відновлення та захист прав громадянина, але і публічний – захист прав суспільства в цілому. Саме наявність публічного інтересу зумовлює статус адвокатури як інституту громадянського суспільства.

Підсумовуючи вищенаведене, можна дійти висновку, що в умовах становлення України як правової держави, адвокатура відіграє роль об'єднання громадянського суспільства та держави. Адвокатура є незалежним від держави інститутом, проте має вплив на інші правові процеси. При наданні правової допомоги та захисті окрім приватного інтересу захищається публічний інтерес. З цього випливає, що діяльність адвоката є гарантією захисту прав особи, які реалізуються шляхом співпраці держави та громадянського суспільства.

Список використаної літератури:

1. Козьм'яних А. В. Адвокатура як інститут громадянського суспільства в сучасній науці. Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (керівник авт. кол.), Л. І. Кормич (ред.), М. А. Польовий (відп. секр.) [та ін.] ; ОНЮА, Південноукр. центр гендер. проблем. Одеса, 2009. Вип. 36. С. 228-235.

2. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. ст. 131-2.

3. Прилуцький С. В. Адвокатура як незалежний інститут громадянського суспільства в конституційному механізмі правосуддя України. *Вісник кримінального судочинства* . 2017. № 3. С. 174-183

Науковий керівник: доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Свида Олексій Георгійович***